

Số: 31/TB-VKS-V3

Hà Nội, ngày 08 tháng 5 năm 2024

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM
Đối với bản án hành chính sơ thẩm có vi phạm bị sửa án

Thông qua công tác kiểm sát xét xử theo thủ tục phúc thẩm đối với vụ án hành chính về “Khiếu kiện hành vi hành chính trong quản lý đất đai” giữa người khởi kiện là bà Bùi Thị Nhất với người bị kiện là Chủ tịch Ủy ban nhân dân (UBND) huyện Y, tỉnh V bị Tòa án cấp phúc thẩm sửa Bản án sơ thẩm, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thấy cần thông báo để rút kinh nghiệm chung, cụ thể như sau.

1. Tóm tắt nội dung và quá trình giải quyết vụ án

Bố, mẹ bà Bùi Thị Nhất là cụ Bùi Văn Cống (mất năm 1980) và cụ Nguyễn Thị Sang (mất năm 2010) có 3 người con gồm các bà: Bùi Thị Hợp, Bùi Thị Nhất, Bùi Thị Chí. Khi còn sống hai cụ tạo lập được khối tài sản chung là quyền sử dụng đất tại thửa số 26, tờ bản đồ số 60, diện tích 453m² đất ở và 89m² đất ao và một số tài sản gắn liền với đất.

Năm 2001, UBND xã Y, huyện Y đo đạc lại và chia đất làm 03 thửa gồm: Thửa đất số 161, diện tích 189m²; thửa đất số 162, diện tích 220m² và thửa đất số 186, diện tích 203m². Khi còn sống, cụ Sang dự định chia cho bà Hợp là mẹ chị Thủy thửa đất ao (thửa số 162), chia cho mẹ con bà Nhất thửa đất số 186 đang ở có nhà và các công trình xây dựng khác (do bà Nhất có con trai sống cùng cụ, chăm lo, ma chay cho cụ sau này) và chia cho bà Chí thửa đất số 161. Tuy nhiên, gia đình chưa họp để thỏa thuận phân chia di sản thừa kế theo pháp luật nên 03 thửa đất nêu trên vẫn là tài sản chung của cụ Cống, cụ Sang.

Năm 2002, bà Nhất xây dựng ngôi nhà mới trên một phần diện tích thửa đất số 186 để làm nơi ở cho cụ Sang và làm nơi hương khói thờ cúng tổ tiên. Đến năm 2004, con trai bà Nhất là anh Lợi dọn về sống cùng cụ Sang để tiện việc chăm sóc khi cụ Sang già yếu. Năm 2008, vợ chồng anh Lợi cải tạo, sửa chữa ngôi nhà cấp bốn xây năm 2002 thành nhà 02 tầng cùng bếp và nhà vệ sinh. Bà Chí, bà Hợp biết nhưng không có ý kiến phản đối. Đến năm 2010, khi cụ Sang chết thì mẹ con bà Nhất tiếp tục sinh sống và thờ cúng tổ tiên trên thửa đất số 186. Khi hai cụ Cống, cụ Sang mất đều không để lại di chúc.

Năm 2018, bà Nhất được biết thửa đất ban đầu (diện tích 542m²) của cụ Cống, cụ Sang đã được UBND huyện Y cấp 03 giấy chứng nhận quyền sử dụng đất vào năm 2001, gồm: Thửa số 161 (cấp cho bà Chí), thửa số 162 (cấp cho cụ Sang), thửa số 186 (cấp cho chị Thủy - con bà Hợp). Từ khi được cấp các giấy chứng nhận quyền sử dụng đất này, UBND xã Y vẫn giữ nên gia đình bà Nhất không biết nội dung này.

Ngày 10/6/2021, bà Nhất gửi đơn đề nghị UBND huyện Y thu hồi và hủy giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số K321673 do UBND huyện Y cấp cho chị Nguyễn Thị Thủy. Ngày 15/7/2021, Chủ tịch UBND huyện Y có văn bản số 4674/UBND-TNMT trả lời đơn. Không nhất trí, bà Nhất khiếu nại đối với văn bản số 4674/UBND-TNMT. Ngày 24/9/2021, bà Nhất nhận được Thông báo số 251/TB-UBND ngày 26/8/2021 về việc không thụ lý giải quyết khiếu nại của Chủ tịch UBND huyện Y với lý do: Văn bản số 4674/UBND-TNMT không ảnh hưởng trực tiếp đến quyền, lợi ích hợp pháp của bà Nhất. Bà Nhất khởi kiện yêu cầu TAND tỉnh V tuyên bố hành vi không thụ lý giải quyết đơn khiếu nại của Chủ tịch UBND huyện Y là trái pháp luật.

Tại Bản án hành chính sơ thẩm số 16/2022/HC-ST ngày 14/9/2022 của TAND tỉnh V, đã quyết định: Bác yêu cầu khởi kiện của bà Bùi Thị Nhất về yêu cầu tuyên bố hành vi không thụ lý đơn khiếu nại theo Thông báo số 251/TB-UBND ngày 26/8/2021 của Chủ tịch UBND huyện Y là trái pháp luật và buộc Chủ tịch UBND huyện Y thụ lý đơn khiếu nại theo quy định của pháp luật.

Ngày 19/9/2022, bà Bùi Thị Nhất có đơn kháng cáo đề nghị TAND cấp cao tại Hà Nội tuyên sửa Bản án sơ thẩm nêu trên.

2. Những vấn đề cần rút kinh nghiệm:

Thứ nhất, theo các tài liệu có trong hồ sơ vụ án, đủ cơ sở xác định: Nguồn gốc thửa đất số 186, tờ bản đồ số 3, diện tích 203m² là một phần thửa đất có tổng diện tích 542m² của bố mẹ bà Bùi Thị Nhất là cụ Bùi Văn Công và cụ Nguyễn Thị Sang tạo lập. Khi hai cụ mất không để lại di chúc nên về nguyên tắc, tài sản là quyền sử dụng thửa đất số 186 sẽ thuộc về các đồng thừa kế (bà Chí, bà Nhất, bà Hợp). Việc chị Nguyễn Thị Thủy (con gái bà Hợp) được cấp GCNQSDĐ số K321673 ngày 30/9/2001 đối với thửa số 186 nhưng chưa có sự đồng ý của các đồng thừa kế là trái pháp luật, ảnh hưởng đến quyền lợi của các đồng thừa kế (trong đó có bà Nhất). Vì vậy, bà Nhất có quyền khiếu nại đối với việc cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất nêu trên cho chị Thủy.

Thứ hai, văn bản số 4674/UBND-TNMT ngày 15/7/2021 đã khẳng định giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số K321673 do UBND huyện Y cấp ngày 30/9/2001 đối với thửa đất số 186 cho chị Nguyễn Thị Thủy là đúng trình tự, thủ tục theo quy định. Khi bà Nhất có đơn khiếu nại văn bản 4674 nêu trên, theo quy định tại khoản 2 Điều 14 Luật khiếu nại, Chủ tịch UBND huyện Y phải thụ lý giải quyết đơn khiếu nại của bà Nhất nhưng Chủ tịch UBND huyện Y lại căn cứ khoản 2 Điều 11 Luật khiếu nại 2011 để ban hành Thông báo số 251/TB-UBND ngày 26/8/2021 không thụ lý đơn khiếu nại của bà Nhất là trái pháp luật.

Tuy nhiên, trong vụ án này, người khởi kiện đã khởi kiện hành vi hành chính về giải quyết khiếu nại nên Thông báo số 251/TB-UBND ngày 26/8/2021 của Chủ tịch UBND huyện Y không phải là quyết định hành chính cá biệt mà chỉ là văn bản phản ánh việc thực hiện hành vi hành chính của Chủ tịch UBND huyện Y trong giải quyết khiếu nại của công dân. Vì vậy, Thông báo số 251/TB-UBND ngày 26/8/2021 không phải là đối tượng khởi kiện của vụ án hành chính. Đồng thời, việc Tòa án cấp sơ thẩm cho rằng vụ việc đã được Tòa án thụ lý giải quyết

là không đúng vì Tòa án nhân dân huyện Y chỉ thụ lý tranh chấp đòi quyền sử dụng đất giữa chị Thủy và anh Lợi. Đây là vụ án tranh chấp dân sự, không phải vụ án hành chính theo quy định tại khoản 9 Điều 11 của Luật khiếu nại năm 2011 và vụ án tranh chấp dân sự này đã được Tòa án nhân dân huyện Y tạm đình chỉ, trong đó có lý do để chờ kết quả giải quyết khiếu nại của Chủ tịch Ủy ban nhân dân huyện Y nên việc Tòa án nhân dân tỉnh V bác yêu cầu khởi kiện của bà Nhất là không đúng.

Do Bản án sơ thẩm có những vi phạm như phân tích ở trên nên TAND cấp cao tại Hà Nội đã tuyên chấp nhận kháng cáo của bà Bùi Thị Nhất, sửa quyết định của Bản án sơ thẩm: Buộc Chủ tịch UBND huyện Y, tỉnh V phải thụ lý giải quyết đơn khiếu nại của bà Bùi Thị Nhất đối với Công văn số 4674/UBND-TNMT ngày 15/7/2021 của Chủ tịch UBND huyện Y về trả lời đơn đề nghị của bà Bùi Thị Nhất theo đúng quy định của pháp luật.

Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thấy cần thông báo để rút kinh nghiệm chung nhằm nâng cao chất lượng trong công tác kiểm sát giải quyết các vụ án hành chính.

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Quang Dũng - PVT.VKSNDTC (để b/c);
- Vụ 10, VKSNDTC;
- Đ/c Viện trưởng VC1 (để b/c);
- Đ/c PVT VC1 phụ trách Viện 3;
- VKSND 28 tỉnh, thành phố khu vực phía Bắc;
- Các Viện nghiệp vụ VC1;
- Lưu: VT, V3.

**KT. VIỆN TRƯỞNG
PHÓ VIỆN TRƯỞNG**

Phạm Quốc Khánh

